

7

Vragenuur

Vragen van het lid Van Tongeren aan de minister van Infrastructuur en Milieu en de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over **de veiligheid van het transport van kernafval dwars door de steden en de twijfel hierover van de burgemeester van Gent en de Belgische Spoorwegen.**

De voorzitter:

Ik begrijp dat hiervoor maar liefst twee ministers aanwezig zijn die natuurlijk wel samen de tijd moeten delen. Het leven is hard!

Minister Verhagen:

Absoluut, mevrouw de voorzitter.

□

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Voorzitter. Dit is het kabinet dat Nederland veiliger wil maken. Kernenergie is volgens het kabinet veilig en schoon, maar dat is een fabeltje, want er is nog steeds geen enkele oplossing voor het giftige kernafval. Vandaag is vanuit Borssele een trein naar Frankrijk vertrokken met een grote hoeveelheid giftig, radioactief afval. Op het spoor vallen van tijd tot tijd treinen uit. Mijn fractie wil daar nog wel eens over klagen, maar dit treintransport mag wat ons betreft permanent uitvallen.

Is het transport van kernafval door de Zeeuwse, Brabantse en Belgische steden volgens de minister volledig veilig en, zo ja, waarop baseert de minister dit? Wij doen in Nederland ons uiterste best om chloor- en ammoniaktreinen uit de bebouwde kom te weren. Waarom zou je dan wel giftige kernafvaltreinen door steden als Goes en Roosendaal willen loodsen?

De containers waarin het spul verpakt is, zijn slechts bestand tegen een botsing met 46,8 km/u. Hoe weet de minister zo zeker dat er echt geen enkele kans is op een botsing met een hogere snelheid?

De burgemeester van Gent maakt zich ernstig zorgen over de veiligheid van zijn stad en heeft ook pogingen ondernomen om het transport te stoppen. Hetzelfde geldt voor bewoners en politici in Brabant. Hoe beoordeelt de minister deze bezwaren? Heeft hij contact opgenomen met de burgemeester van Gent? Is hij bereid hierover later een gesprek aan te gaan?

De Belgische spoorwegen overwegen om geen Nederlandse kernafvaltreinen meer toe te laten op hun spoor. Dat geeft deze minister een groot probleem. Ik hoor graag hoe hij dit denkt op te lossen.

De voorzitter:

Ik kijk even naar "deze minister". Het is de minister van EL&I.

□

Minister Verhagen:

Voorzitter. Ik dank mevrouw Van Tongeren voor haar vragen. Aangezien ik verantwoordelijk ben voor de uitvoering van de Kernenergiewet, waaronder ook de vergun-

ningverlening voor deze transporten valt, zal ik de antwoorden verstrekken.

Op basis van de Kernenergiewet heb ik een vergunning afgegeven. Daarin is aandacht besteed aan de transportveiligheid en de stralingsbescherming, maar ook aan de beveiliging. De Raad van State heeft die vergunning getoetst en heeft gekeken of ik mijn verantwoordelijkheden juist heb ingevuld. De raad heeft de vergunningverlening goed bevonden. Dat het transport plaatsvindt, is ook logisch, gelet op het feit dat wij eerder in grote meerderheid in de Kamer akkoord zijn gegaan met een verdrag voor de verwerking van het afval in Frankrijk. Dat verdrag is door de vorige Kamer in overgrote meerderheid aangenomen. Ik hecht eraan op te merken dat ook de veiligheid van het transport absolute prioriteit heeft. De container is gecertificeerd, speciaal voor deze transporten ontworpen. De Kernfysische Dienst heeft metingen uitgevoerd en vastgesteld dat er geen straling is. Ook tijdens de transporten is de dienst aanwezig en houdt hij toezicht op het verloop.

Verder worden afspraken gemaakt, juist over de veiligheid, met andere overheden. Ik noem de Belgische en de Franse overheid. Het Belgische Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) heeft de noodzakelijke vergunningen en toestemmingen verleend. In het kort geding dat de burgemeester van Gent had aangespannen, heeft het agentschap duidelijk aangegeven waarom het de vergunning heeft verleend. Het bezwaar van de burgemeester van Gent is door de rechter in België van de tafel geveegd. Beveiligingsexperts van de Kernfysische Dienst, de politie en andere organisaties in Nederland, België en Frankrijk hebben een route uitgezet, hebben een draaiboek opgesteld waarin ook rekening is gehouden met zogenaamde onbevoegde beïnvloeding van mensen die proberen dit transport op enigerlei wijze te beïnvloeden. Ook daar wordt rekening mee gehouden.

Met andere woorden, aan alle aspecten waar mevrouw Van Tongeren zegt zich zorgen over te maken, is aandacht besteed bij de vergunningverlening.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag of treinen wel eens harder rijden dan 50 km/u en dan botsen. Wat de minister zegt klopt niet: er is wel degelijk straling gemeten, vanmorgen nog door Greenpeace. Wij hebben nu een transport, maar er komen er nog tien. Zou de minister bereid zijn om onderzoek te laten doen naar de veiligheid, zeg maar een stresstest voor een radioactief treintransport, vóórdat er een ongeluk gebeurt? Naar aanleiding van Japan zijn we nu ná het ongeluk aan het testen, het zou handig zijn om dat een keer te doen voordat er een ongeluk gebeurt. En hoe staat het met de rampenplannen, met de evacuatie van alle steden en dorpen waar deze treinen doorheen gaan? Stel dat een onverlaat met een vliegtuig precies op het juiste moment op die trein landt; die is daar zeker niet tegen bestand en dan moet er geëvacueerd en ontruimd worden. Ik wil weten of er plannen zijn, of met die plannen ooit is geoefend en hoe realistisch die plannen zijn.

Minister Verhagen:

Ik vind het opmerkelijk dat bevindingen van de Kernfysische Dienst, die daarvoor is opgericht en geëquipeerd, altijd door mevrouw Van Tongeren of door Greenpeace in twijfel worden getrokken, omdat er naar hun mening altijd andere zaken spelen. De Kernfysische Dienst is er-

Verhagen

voor aangesteld om dit te controleren en als deze zegt dat er geen straling is gemeten, ga ik daarvan uit. Het is het goed recht van mevrouw Van Tongeren om het daar niet meer eens te zijn, maar ik waag haar opvattingen te betwijfelen.

Nu over de vraag of die container tegen dat soort acties bestand is. Ik zal niet spreken over de precieze details van de veiligheidseisen rond containers, juist vanwege de veiligheid. De onverlaat die mevrouw Van Tongeren met een vliegtuig op die trein wil afsturen, zal ik niet de exacte details geven van de eisen waaraan de container dient te voldoen; dat lijkt me niet verstandig. Alle vergunningen zijn overigens volledig in lijn met alle internationale eisen met betrekking tot het transport van kernafval. Daarom ook heeft de Kamer in overgrote meerderheid ingestemd met dit verwerkingsverdrag met Frankrijk. Wij vinden het van groot belang dat 90% van de splijtstof na verwerking kan worden hergebruikt. Dat is de grootste stap die wij kunnen zetten voor het verantwoorde gebruik van kernsplijtstof.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Ik vind het zo jammer dat deze minister niet van voorzorg wil uitgaan. Ik weet zeker dat de Japanse minister Verhagen ook heeft gezegd dat alle kerncentrales daar voldoen aan alle veiligheidseisen en alles wat voorzienbaar is, maar toch zitten we nu met een in ernst toenemende kernramp in Japan en gaan we in Nederland stresstesten ná de feiten. Ik wil dus van de minister weten of hij een gesprek aan wil met de burgemeester van Gent. Als alles zo veilig is, laat hij hem dan geruststellen. Ik wil ook graag dat de minister een check doet op de rampen- en evacuatieplannen: zijn die er en is ermee geoefend? Ik wil de minister echt op het hart drukken om die stresstest voor treintransporten te houden vóórdat we in Nederland of in een ander land een groot ongeluk hebben. De kans daarop is klein, maar we hebben gezien dat een kernramp niet helemaal onrealistisch is.

Minister Verhagen:

Voorzorg doen we via de vergunningseisen. Die zijn internationaal, ik ga daar zelf niet over. Wij voldoen aan de internationale eisen, die zijn allemaal verwerkt in de vergunningverlening. De Belgische rechter veegt de argumenten van de burgemeester van Gent van tafel, de Belgische overheid, de Franse overheid en het Belgische Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle zijn van mening dat dit transport veilig en verantwoord plaatsvindt. Mevrouw Van Tongeren veegt al die bevindingen van tafel en stelt dat dit niet kan zolang ik niet met de burgemeester van Gent heb gesproken. De burgemeester van Gent heeft de Belgische overheid als contactpersoon. Als er in Brabant burgemeesters zijn die met mij willen overleggen, ben ik daartoe altijd bereid. Nogmaals, veiligheid staat voorop, juist bij de vergunningverlening die is gebaseerd op de Kernenergiewet, die door een grote meerderheid van deze Kamer – GroenLinks stemde tegen – is aangevaard.

De heer Leegte (VVD):

Voorzitter. Ik wil de minister het volgende vragen: klopt de informatie van Greenpeace dat het afval dat ontstaat, 240.000 jaar moet wachten, of is die tijd juist veel korter? En dient hierbij het principe van het verrijken en hergebruiken van afval volgens de ladder van Lansink niet te gelden, dus is dit soort transporten niet juist goed?

Minister Verhagen:

Ik ben het eens met de heer Leegte dat het goed is dat we dit soort transporten hebben, om de doodeenvoudige reden dat wij ervoor kiezen om de gebruikte splijtstof te verwerken in de opwerkingsfabrieken in Frankrijk, waardoor 90% kan worden hergebruikt. Als je het hebt over het reduceren van kernafval, is dat naar de bestaande techniek de meest verantwoorde wijze om met de splijtstof om te gaan. Afval wordt daardoor gereduceerd tot zo'n 10%. Dat is natuurlijk een forse beperking.

Mevrouw Verburg (CDA):

Over dit transport heeft Jan en alleman zijn zegje gedaan. Ook heeft uiteindelijk de rechter gesproken. De rechter heeft gezegd dat dit transport mag doorgaan en legitiem is. De rechter heeft gesproken. Als er dan obstructie wordt gepleegd, wordt er schade toegebracht aan het transport, de transporteurs of de verzenders. Vindt de minister niet dat de financiële schade moeten worden verhaald op degenen die de blokkade opwerpen?

Minister Verhagen:

In zijn algemeenheid ben ik dat met u eens. U weet uit de ervaringen die wij op andere terreinen hebben, dat het niet altijd gemakkelijk is om schade te verhalen op de daders. Datzelfde geldt voor vandalen in Nederland. Ik ben het met u eens dat, als alle vergunningen zijn verleend op basis van wetten die zijn goedgekeurd in de verschillende parlementen en de rechter een oordeel heeft uitgesproken, zo'n transport ongehinderd plaats dient te kunnen vinden. Als de actievoerders zeggen dat zij hun ogen en oren zozeer open hebben staan voor de veiligheid, horen zij juist het transport zo veilig mogelijk te laten plaatsvinden, in plaats van dat te verhinderen.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Suggereert de minister van Economische Zaken nu dat de actievoerders de veiligheid in gevaar hebben gebracht, of was dat een kleine verspreking?

Minister Verhagen:

Ik verspreek mij niet zo snel, zoals mevrouw Ouwehand uit ervaring weet. Zij kan het niet altijd eens zijn met wat ik zeg, maar dat is een andere veronderstelling.

Indien er door optreden van actievoerders een transport in gevaar wordt gebracht, horen zij daar wel degelijk rekening mee te houden, als zij zeggen dat zij veiligheid zo hoog in het vaandel hebben staan. Het gaat dan om de veiligheid van eenieder.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Dat was de vraag niet. De vraag is: suggereert de minister nu wel of niet dat de actievoerders de veiligheid in gevaar hebben gebracht? Ik wil daarop graag een helder ja of nee, want dat weten wij allemaal waar wij aan toe zijn.

Minister Verhagen:

In het draaiboek is rekening gehouden met onbevoegde beïnvloeding van vreedzame of andere aard. Ik zeg wel dat actievoerders – en het geldt voor eenieder – in het oog hebben te houden dat zij, als een rechter uiteindelijk op basis van bestaande wetgeving goedkeuring verleent, zich goed moeten realiseren dat zij een transport niet in gevaar mogen brengen.

Voorzitter

De voorzitter:

Hiermee zijn wij gekomen aan het eind van het mondelinge vragenuur. Ik dank de bewindslieden voor hun aanwezigheid en de beantwoording van de vragen.

Ik deel aan de Kamer mee, dat de volgende leden zich hebben afgemeld:

Jasper van Dijk en Ferrier, de gehele week.

Dit bericht wordt voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter:

Op de tafel van de Griffier ligt een lijst van ingekomen stukken. Op die lijst staan voorstellen voor de behandeling van deze stukken. Als voor het einde van de vergadering daartegen geen bezwaar is gemaakt, neem ik aan dat daarmee wordt ingestemd.